

התרגול החדיש לתנועת המהוקצעות ולקצב המיוחד וכיו"ב, התובעים מהסרט שינון ותרגול רב, אבל בזה אין לראות ליקוי לגבי המגמה החינוכית שבתרגול-הסדר. אדרבה, תנועות קצובות וקצב מהיר חשיבות מרובה נודעת להם בפיתוח הזריזות, השליטה העצמית ויתר הערכים, אשר על התרגול להקנות לחניכים. השנוי בצורת התרגול מתבטא בעיקר בחיסול האופי הצרמוניאלי שהיה עד כה לתרגילים שונים. כך, למשל, סולק החלק הצרמוניאלי, שהיה נהוג עד כה ב"כידון הנשק" ונשאר רק החלק המעשי שבו, הנדרש לצרכי המטרה גרידא, וכיו"ב.

אפשר לציין בחיוב רב את התמורות שחלו בתרגול הסדר האנגלי. הוא מחנך את החיל והמפקד לתכליתיות המושתתת על עקרונות הטקטיקה החדשה. הוא מקנה גם לחיל וגם למפקד ערכים חשובים למלוי תפקידם ביעילות מכסימלית ומתוך הסכון רב בזמן האימון. אלה הם הישגים חשובים בתחומי בעיות החינוך והאימון הצבאי.

* * *

חשיבות מיוחדת יש לתמורות האמורות גם לגבי בעיות חינוך הנוער שלנו. היתרונות הנובעים מהתרגול החדיש בשביל החינוך הצבאי קימים גם בשביל חינוך הנוער, ויש להעריך במיוחד את העובדה, שהתמורות הנזכרות חוסכות זמן רב באימון – גורם חשוב במציאות שלנו – והופכות את התרגול הקשיה לאימון בעל תוכן וענין. ההישגים של התרגול החדיש עלולים לשמש ביתר אמונה את צרכי החינוך המיוחדים שלנו, במדה שהמדריכים יבינו את מהות התרגול וירכשו לעצמם נסיון מספיק בהדרכה ובאימון, ובמדה שנחדל למסור את התרגול הזה לידי כל בר בי רב ו"צרכן" סתם.

קפטן לידל-הרש

אימון מהיר של טירונים

הרשימות של קפטן לידל-הרש, הנחונות מטה, פורסמו במשך חדשי הקיץ ב"טיימס" בחתימת "סופרנו הצבאי". עיקרן של הרשימות, בכמה קיצורים, נכנס לספרו האחרון של לידל-הרש – "הגנתה של בריטניה". הרשימות התכונו למחנות האימון המרובים של הצבא הטריטוריאלי והמיליציה, המקוימים באנגליה בקיץ בחדשי יולי-אוגוסט בעיקר. המערכת.

א. מקומה של ההדרכה הטקטית באימון מואץ רבות הן הבעיות המתעוררות בקשר עם ההרחבה הגדולה והסתאומית של הצבא, שקבלנו עלינו עתה לבצע. השגת מספר האנשים הדרוש הוא ענין פשוט בהשוואה להפיכתם לכח מאורגן. קשה ביותר הוא זה, שתחת לחץ הסכנה צריך להקים את המכונות

ולמשך בניצור, בו בזמן ש"החומר" הולך וזורם. שיטות האימון שהיו מותאמות לימים כתיקונם אינן מספיקות יותר כיום.

בימים כתיקונם מקובל בצבאנו, בהתאם לעיקרון שכל מפקד יחידה אחראי לאימון קציגיו ואנשיו, להתערב רק התערבות מינימלית בהוצאת האימון לפועל. דבר זה נכון להלכה, אולם פירושו עלול להיות למעשה, שהמפקד אינו מקבל הדרכה מספיקה בהתיות שיטת האימון, וכחוצאה מזה הרמה הנרכשת ע"י היחידה אינה בהתאמה לזמן המוקדש לאימון. אם מספר המפקדים המעולים אינו רב, הרי עוד פחות מזה הוא מספר המאמנים המעולים. כשרוך אימון טבעי הוא חזיון פחות גפרץ מכשרון-הנהגה טבעי.

נשכיל לעשות, אם נכיר בלקוי האמור ונקבע הוראות מסוימות בעניני אימון לאלה הנוקטים להן. מדריכים רבים מתקשים במסירת ההכללות המקיפות, הניתנות בדירקטיבות הרשמיות, במערכת שעורים קונקרטית. הנהלת האימון הצבאי במיניסטרוני המלחמה עשתה הרבה במשך השנה האחרונה לקידום עירות המחשבה הצבאית בשטח זה. הרחבת מידות הצבא וצמצום הזמן משנים את יסודותיה של בעית האימון, ותובעים שינויים בארגונו.

בינתיים כדאי להציע הצעות מספר בדבר שיטות האימון, הנובעות מתוך הנסיון של אימון מואץ בתקופה המאוחרת של מלחמת העולם, והמתחננות בהתאם לשינויים שחלו מאז. הצעות אלו מכוונות לאימונו של חיל-הרגלים, החיל הקשה ביותר לאימון, מפאת היותו קשור פחות מאשר חילות אחרים באלמנטים מיכניים-אבטומטיים. שימושו של החיל הרגלי בנשק, הוא רק השלמה לשימושו בטקטיקה ובפני-הקרקע. החיל הרגלי הוא אי-ש-השדה יותר מאשר איש הטכניקה.

בגלל ההבדל היסודי הנה לא די, שהאימון הטקטי יתחיל מהיחיד, אלא יש להתחיל באימון זה תיכף לכניסתו של החיל לשרות, כדי לפתח את האינסטינקט הטקטי שלו. משעה שחוש זה נפגם אצל החיל מתוך הפרזה בתרגול-סדר, קשה מאד להחיותו שוב. נזק עצום נגרם ע"י המנהג להוציא טירונים ישר למגרש התרגול, טרם קבלו מושג כל שהוא מטקטיקה אלמנטרית. זה מאפיל על תפקידו העיקרי של החיל הרגלי - להיות לוחם עצמאי בתוך מסגרת של יחידה לוחמת, ולא רק אחד מחבורה המטפלת בכלי-נשק, המצריך חבר עובדים.*

מחמת ההבדל היסודי האמור, הרי אימונו של החיל הרגלי הוא יותר הינוך באומנות, מאשר הדרכה בתהליך טכני. אם אמנם הדבר מוסיף קשיים ידועים כאימונו של החיל הרגלי, הרי מאידך גיסא הוא מאפשר הקלה בהרצאת הדברים. למדריך נתן להסביר את הצדדים הקשים ביותר במונחים של התאגרות ושל שאר פעולות מחיי יום-יום. הטירון צריך לקבל, ראשית כל, מושג מעיקרונות

* כונת המחבר היא לנטיה המצויה בצבאות מודרניים לרכז את כל תפקידיה של כח-הרגלים בשרות כלי-האש החזק ביותר, שהועמד לרשותה. - לרוב - מקלע (מכונת ירייה קלה), לעתים מרגמה (מוך-טיירה). המחבר מתנגד לנטיה זו, ורואה בה צמצום אפקו ויכולתו של חיל הרגלים. המפרכת.

הטקטיקה בצורה הפשוטה ביותר: ע"י הצגה לדוגמה של שני אנשים מתאגרפים, שתסביר, כיצד העקרונות של ההתנגשות האישית מתאימים גם לפעולת היחידה בקרב. הדרגה השניה צריכה להיות: אימון טקטי אינדיבידואלי. יש לאמן את החיל לתפוס עמדת-אש בשטחי קרקע שונים, ואח"כ להתקדם מעמדת-אש אחת לשניה, אגב ניצול מכסימלי של המחסה הנפגש בדרכו. בכל דרגה ודרגה יש לתת לחיל תחילה לקבוע את בחירתו הוא, ורק אח"כ לצוות עליו לבצע את מה שהמדריך מראה אותו.

אימון טקטי אינדיבידואלי זה יהיה בו יותר ענין אם יערך בצורת תחרות, והוא הדין ביחס לאימון הכתה, המצריך תשומת לב רבה יותר מזו שניתנת לו כיום.

ב. הדרגות באימון טקטי אינדיבידואלי

בחלק הראשון של מאמרי הדגשתי את הערך של הקניית מושג לטירון מיסודות הטקטיקה מיד עם התחלת אימונו, בטרם התאבן תפיסתו בשגרת חי הצבא. וכן העירותי כי הדרך הטובה ביותר לכך היא להציג בפניו תמונה מוחשית ע"י דוגמאות של פעולות טקטיות. הניתנות בפשטות מכסימלית.

כדאי לציין כי כאשר השתמשו בשיטת אימון זו מיד לאחר המלחמה, באחד ממחנות האימון, שלא היה מן החשובים לפני-כן, הצליח מחנה זה, להוציא מחלקה שהגיעה בקלות לנצחון בהתחרות השנתית לטקטיקה שנתקימה באותו מחזור-הפיקוד. שיטה זו נוסתה בהצלחה בזמנים שונים לאחר המלחמה גם במחנות אימון אחרים וגם ביחידות הצבא הטריטוריאלי.

לפני כשבע שנים עורר המפקד הראשי של המחוז הדרומי את מדריכי מחנות האימון לקבוע את הטקטיקה האלמנטרית בראשית אימון הטיורנים. אך מהעדר פקודה מפורשת פעלו רק אחד או שנים בהתאם לאמור. ההוצאה החדשה של "אימון חיל הרגלים" משנת 1937, מרחיקה לכת עד כדי לקבוע בפרק, האימון בידיעת השדה: ש. האימון בשמוש פניה-קרקע צריך להתחיל בראשית שרותו של החיל. אך עד כמה שידוע, לא הוצאה כוונה טובה זו לפועל במדה הנאותה, במקצת מחמת חוסר החלטיות בעצם השיטה, ובמקצת בגלל התכנית אשר קבעה את "ידיעת השדה" כמעט בסופה של רשימת נושאים ארוכה, המתחילה ב"תרגול - הצדעה, משמרות וזקיפים". לפיכך יהיה, אולי, מן המועיל לציין כסדר את הדרגות של השטה שהוכרתי לעיל.

הדרגה הראשונה מכילה מספר "הצגות" בלתי-מרכבות בהתאם להנחה, שהמוח קולט ושומר ביתר קלות את הנראה לעין, מאשר את הנשמע לאוזן. המדריך מסביר תחילה, שבמלחמה אנו נמצאים כאילו תמיד, באפלה, במחשך, וכי פעולתם של גופים לוחמים, גדולים או קטנים, דומה ביסודה לפעולה טבעית של יחידים הנעים באפלה. המדריך יקשור את עיניהם של שני אנשים, וירחיקם זה מזה כדי מטרים אחדים; אח"כ יצוה עליהם להתקדם איש לקראת רעהו. האינסטינקט יניע אותם

כרגיל לפשוט את זרועותיהם לְפָנִים, כדי לגשש כלפי יריבם ולשמור על עצמם מפני אפתעה.

בהזדמנות זו מציין המדריך כי גם כל גוף גייסות, בשעת תנועה או פְּחִיחָה, חייב להוציא לְפָנִים מספר אנשים כמשמר קדמי, אם הוא צפוי להתנגשות באויב; יחידת-הקִבְטָחָה כזו שומרת על כך שהגוף הראשי כולו לא יופתע ולא יוכרע. לעתים מתגלה, שבו בזמן שאחד משני המציגים יכולן ע"י האינסטינקט שלו, חברו, המשותק ע"י ההרגשה שהוא נמצא באפלה, יהסס ולא יעשה מאומה. התוצאה תהיה, כמובן, שהאיש הראשון לא רק יקדים לגעת ביריבו, אלא גם יצליח לתפסו במקום, שיוכל להפילו. דוגמא זו תשכנע כל מסתכל.

להצגה הבאה קובע המדריך את אחד האנשים, (רצוי איש גדל-קומה), כמיצג ההגנה, ומצוה על שני אנשים אחרים לתקפו. המדריך מיעץ את אחד מהם לצאת ישר לקראת היריב ולהעסיק את תשומת לבו, ובה בשעה מנצל חברו את ההזדמנות ותופס את היריב מאחוריו. המדריך יציין כאן שלקח, ה"זרועות הפשוטות" יש לו ערך לא רק בהגנה אלא גם בהתקפה, וכי בכדי לזכות ביתרון על האויב, עליך לשתק את חופש פעולתו, ואז תוכל להכותו מכה של ממש. חלוקתה של יחידה לחלק קדמי וזרובה מאפשרים להעסיק את האויב בכיוון אחד, בשעה שהיא עושה את התמרון המכריע בצד השני. ע"י שנוי ידוע בהצגה הנ"ל יש למדריך אפשרות להראות את הטירונים, שאם המגן מנסה לְפָנֹת הצדה ולטפל במתנפל השני, ניתנת ההזדמנות לראשון לתפוס אותו במפתיע. אפשר גם להראות כי פעולה הססנית מצדו של המתקיף הראשון מקלקלת את ההזדמנות של חברו. אפשר לעשות שנוי נוסף של ההצגה – האיש גדל-הגוף יקדים לתקוף את אחד משני יריביו והשני יתפוס אותו אז מאחוריו; ע"י כך יכול המדריך להראות כי העקרונות השולטים בהגנה, הם בעצם, דוגמת אלו שבהתקפה, וכי צורות הפעולה הללו אינן דברים שאין קשר ביניהם.

הצגות "תמונות" אלו צריכות להיות מלוות הסברה מקיפה יותר. על המדריך לבאר שעד התקופה האחרונה היתה פעולתם של גדודים ופולוגות (שהיו חלק של כוח גדול יותר), חזיתית בלבד; שהנשק המודרני מחיב את פ"ז"ר הגייסות בשדה-הקרב, וע"י כך נוצרת אפשרות החריפה בפרצות שבין האיורים המוגנים והעמדות המוגנות של האויב; שהשתתחה הנוצרת ע"י כחה עלולה, אם תנוצל כהלכה, להביא לידי חריפה ותמרון אונף של מחלקה, פלוגה, גדוד ופורמציית יותר גדולות, בנו אחר זו. – עד הַצָּר פרץ רחב בחזית האויב; שבמקרים רבים עמדות ההגנה, מפאת היותן מותאמות לקווי-התואר (הקונטורים) של הקרקע, מהוות בטבע הדברים, קו מעוקל, ומאפשרות לחיל-הרגלים המתקדם לנצל את העקול הזה כדי להמטיר אש-אנפילדיית על המגינים ולהשיג ע"י כך כוח-הֶנֶף, שיביא לידי פריצת פרץ בחזית. הצגת ההגנה תאפשר למדריך לציין שהצירופים הטקטיים לא רק שהם נותנים הזדמנות לאחת היחידות להתקיף-נגדית, לאחר שהאויב זועזע ע"י האש של יחידה אחרת, אלא נותנות לכל עמדה אפשרות יותר רבה של אפקט אש. אש

אנטילדית מלבד שהיא מכניסה דימורליזציה לשורות האויב יותר מאש חזיתית, הרי יש לה מטרה הרבה יותר נוחה; וע"י תיאום האש, באופן שכל עמדה, תטאטא את חזית שכנתה, תוכל כל עמדה לגרום אבידות רבות יותר לתוקף, וליהנות היא עצמה מן הבטחון של סיוע הדדי.

בדרגה השניה של תהליך ההדרכה, מן הראוי הוא לעשות חזרה אגב שלוב על כל ההצגות הללו, בצורה טקטית ועם זה בלתי-מרכבת על פני שטח לא גדול. למטרה זו כדאי להשתמש בחבר אנשים מאומן, אבל אם אין כזה בנמצא, אפשר להשתמש בחלק מקבוצת הטירונים.

שתי קבוצות קטנות מספיקות לכך. לאחר ציון מגמה במרחק קרוב ניתנת לקבוצות ההוראה להתקדם: האחת בראש והשניה במרחק של 100 מטר מאחוריה; ע"י כך מדגימים את העיקרון של תנועה במבנה מובטח. כשהמדריך מודיע: אתם נעכבים ע"י אש כבדה, הקבוצה המתקדמת משתטחת על האדמה ופותחת באש, בה בשעה, שהקבוצה אשר מאחוריה, נוטה לאגף, ואח"כ נעה לפנים, כדי להתקיף את אגף המגמה. ע"י שימוש בפרגוד אדום או חץ מחובר למוט, המונע לכוונים שונים, כדי ליצג את אש המגן, אפשר להראות, כיצד כל קבוצה צריכה לנצל את ההזדמנות ולהתקדם יותר ויותר, בשעה שתשומת לב האויב מועסקת ע"י הקבוצה האחרת.

אחרי סיום סידרה זו של הצגות אלמנטריות תבוא ההוראה המעשית של ידיעת השדה האינדיבידואלית, שעליה ידובר להלן.

ג. ידיעת שדה אינדיבידואלית

הודות למכונות היריה ידה של ההגנה היא כיום על העליונה. אולם אפשר להתגבר על ההגנה בעזרת תמרון - אם יש מקום לכך. בכל התקופות, וביחוד בזמננו, מותנית התוצאה ביחס שבין המרחב לגודל הכוח הפועל. בכל מקום שהמתגוננים אינם די צפופים כדי ליצור רשת רצופה של מכונות-יריה, ניתנת לגייסות מאומנים הזדמנות להתקדם על ידי תפיסת נקודות חלשות ושימוש בפעולת-הגן הדרגית. אם כי בסכום ערכו של כח-מכונה עולה על ערכו של כח אדם, ולמספר האנשים בלבד אין משקל רב, דומה, כי במסגרת המצומצמת של תפקיד חיל הרגלים - מצומצמת בהשוואה לתקופה הקודמת - ערכו של לוחם זריו בודד עלה בהרבה. חיל רגלי, שהוא זהיר וגם איש העזה מחושבת, מהיר-תנועה ועם זה יודע להסתיר את תנועותיו, - קלע מושלם ואף מסוגל להחליף עמדה ולהפתיע - חיל שכזה יוכל לנצל הזדמנויות רבות בשדה קרב מודרני, וגם ליצור אותן בעצמו. הוא יוכל לנצל הזדמנויות רבות ע"י נכונותו להשתמש בהסח הדעת של האויב. הנגרם ע"י אש הארטילריה, טנקים, עשן, ערפל וחושך, או במחסה הניתן על-ידם. הוא יוכל ליצור הזדמנויות הודות לכשרונותיו האישיים. היכולים - באם מנוצלים כראוי - לשמש תחליף לאש ארטילריה ולטנקים כאמצעי להתגבר על מכונות-היריה של האויב. זה נכון ביחוד בשטח של טרשים, גבעות

או יערות. כאן יתכן שכשרונו של האיש הרגלי עלול להיות האמצעי המעשי היחידי להתקדמות.

החיל הרגלי המודרני צריך להחיות את המסורת של הפרטיזנים הספרדים* ואף לשכלל אותה. עליו להפיק תועלת מנסיונות המלחמה הפרטיזנית ע"י למוד תחבולות הפרטיזן, ופתוח חושיו לשימוש בסגולות הקרקע. נוסף על כך עליו לנצל את הישגי הטכניקה, ביחוד ביחס לשכלול כלי האש. חשוב שידע לתת אש אפקטיבית, ולא פחות מזה חשוב, שיבין את פעולת האש. ידיעת הקרקע והאש תתן לו מן בפני אש האויב. אמצעי ההגנה הטוב ביותר הוא היכולת להקטין את המטרה שהוא עצמו מציג לאש האויב ולפגוע היטב במטרה המוצגת ע"י האויב. ההתקדמות הנחוצה לקראת הרמה הטקטית של חיל הרגלים תושג רק אם יקדישו יותר תשומת-לב להנחת היסודות, המתבססים על ידיעת-השדה של כל חיל וחיל. יש מגמה לעבור בחפזון על חלק זה של האימון ולהשאיר לחיל ללקוט את ידיעותיו במשך דרגות האימון הבאות, כשהמחלקה, הפלוגה והגדוד מתאמנים בתור יחידות שלמות. יתכן שנטיה זו נובעת מהעובדה שהמדריך עצמו, אשר ידיעת-השדה נעשתה אצלו אינסטינקטיבית מתוך נסיון רב, קשה לו להעריך שנקודות רבות לא תהיינה מובנות מעצמן למתחילים, ביחוד כשרבים מהם הם חניכי-הערס. לפיכך כדאי לסדר רשימת תרגילים פשוטים לאימון אינדיבידואלי, המחולקים לפי דרגות האימון. לפני ההוצאה לפועל של כל תרגיל ותרגיל על ידי הטירונים, מוטב להראות להם בעזרת "מומחה" את הדרך הנכונה של ביצוע.

כהקדמה יש להראות לקבוצת הטירונים כמה דוגמאות אפייניות של השפעת תנאי הקרקע על אפשרויות ההסתר. בין השאר יש להראותם את הגדלת ההקראות על קו-הרקיע (skyline) ועל סוגי רקע שונים; כיצד התנועה מעוררת תשומת לב; כיצד תופסת העין חלקי ציוד מבריקים; מה הוא ההסתר היחסי הניתן על-ידי סוגי מחסה שונים; ומה חשיבותו של שטח-מת". יש לציין את ההבדל בין מחסה מראה ומחסה מאש, אם כי בתקופת אימון זו לא כדאי עדיין לדון על מידת ההגנה הניתנת על ידי המחסה מאש.

כאן בא התרגיל הממשי הראשון. הטירון נתבע לתפוס עמדת יריה לכוון ידוע. עליו להגיד לו תחילה שהאש באה מהנקודה שהנך מציין לו. אחר בדרך את השאלות הבאות: אם הטירון פונה בכיוון נכון; אם הוא יכול לראות כראוי בכיוון זה; אם הוא יכול לתת אש כיאות בכיוון האמור; אם הוא נמצא במחסה בפני ראייה ואש מהנקודה שצויינה.

בתרגיל הבא, יש לאמן את הטירון, אחר שתפס עמדת אש, בלימוד פני הקרקע בכיוון נתון, ראשית, למדוה את שמות סוגי השטח השונים. שנית, למד אותו להכיר את סוגי המחסה, שבהם יכולים בני אדם להסתתר, שדרכם הם יכולים להתקרב ושמהם יכולים להגיה (גדרות, שקעים, דרכים חסורות וכיו"ב); אחר כך הרגילהו להבחין ולעקוב אחרי אנשים ה-קופצים ממחסה למחסה, או

* מימי מלחמת נפוליאון.

שהם כמעט מוסתרים מאחורי המחסה; אחר למד אותו לבחור מלפניו מחסה, שבעזרתו יוכל להתקדם. אגב התגלות מינימלית לתצפית ולאש מעמדת האויב. אחרי זה למד אותו לשמור על הכוון הנכון תוך כדי התקדמותו; אחר - לתאר באופן קצר וברור כל דבר שהוא צופה.

התרגיל השלישי מטרתו היא לאמן את הטירון לנצל את הקרקע ניצול טוב ביותר בשעת התקדמותו בכיוון נתון. ראשית, למד אותו לבחור את הנקודה שאליה ינוע, ואת האופן שבו ינוע - הליכה, ריצה, זחילה, קפיצות וכיו"ב, בהתאם למסיבות שתוארו לו; שנית למדהו להתכונן לתנועה בלא לעורר תשומת לב, להתרומם באופן מהיר ביותר או בלתי בולט; אחר כך להסתיר ולחפות את תנועותיו, אגב שימוש בשפת נהר, רכס, תעלה, גדר חיה וכיו"ב.

תרגיל זה מוביל לתרגיל רביעי שתוכנו, ההתגנבות אינדיבידואלית אל צלף* האויב הנמצא בריחוק של מאות יארדים אחדות. המדריך בעצמו יכול ליצג את הצלף, ולציין ע"י ירית כדורים עקרים (blank), או באופן אחר, אם המתגנב מגלה את עצמו יותר מדי. כל אחד מהקבוצה צריך לבצע את ההתגנבות בתורו, ובה בשעה השאר יתבוננו ממצב שכיבה ממקום סמוך לעמדת הצלף.

אחרי התרגיל הרביעי כדאי לתת לאנשים מושג יותר מקיף על תכונותיהם של סוגי מחסה שונים. לאחר זה יבוא תרגיל למרחק גדול יותר בשיטות שמירת הכיוון. ואחריו, לפי הסדר, תרגילים המורכבים מהשעורים הקודמים, שבהם כל איש יצטרך למלא תפקידו של ג'שש אינדיבידואלי.

בדרגה זו צריך לבוא המבוא לפעולה בלילה, שגם אותה יש לבסס על האימון האינדיבידואלי. השעור שיש ללמד כאן הוא, שבלילה עדיף השימוש באוון מהשימוש בעין. כדי להדגיש זאת מוטב להתחיל את האימון בלילה בתרגילי הבחנה של קולות שונים, עד כמה שאפשר, בסוגי קרקע שונים. לאחר זה יבוא תרגיל שמטרתו להבליט את ההבדל שבין גודל העצם וחזותו בחושך לבין גדלו וחזותו של אותו עצם לאור היום; ואחריו - שעור באמנות ההסתר בלילה - למשל ערכו של הרקע, כשהאנשים יוכנסו בדרך זו לאלמנטי השמיעה והראיה בפעולת לילה, אפשר להתחיל את האימון בתנועה.

ד. ערך התרגילים היסודיים

קצינים בעלי נסיון מתאוננים תכופות, כי האימון הטקטי בצבא הסדיר וכן בצבא הטריטוריאלי, סובל מפאת נדירותו של דמיון טקטי. שנות הסתכלות ב"תרגילים" נתנו עדות מספיקה למציאותו של חסרון זה; אך הן גם הביאו אותי לידי מסקנה, כי מקור הרעה הוא באותה מידה בהעדר תכונה, שהיא לכאורה ההפך מזה: - בהעדר שיטה. הקושי בפיתוח דמיון טקטי נובע לרוב מחוסר שיטתיות בראשית הכשרתם של הקצינים והחילים בנושא זה.

יש מגמה להגוים בהערכת הסכנה הצפויה לכשרון היזמה מביצוע תרגיל טקטי בהתחלה כ"תרגול" (Drill). תפיסה ברורה של השיטות היסודיות עוזרת * צלף: - קלעי מצטין הפועל ביחידות, שעל רובהו מרכבת לעתים משקפת המאפשרת לו קליעה לטוח יותר גדול.

למוציא לפועל להתאים את פעולותיו למסיבות שונות. משל למה הדבר דומה? ללמוד נהגות: במדה שהאיש מתרגל יותר לתנועות התקינות, הוא פנוי יותר להשגיח על זרם התנועה ולהגיב במהירות על הבלתי-צפוי. למרות שאין במלחמה שני מצבים דומים בדיוק, יש דמיון יסודי בצורות הפעולה ובאיסטרטיות שלה, ביהוד בנוגע ליחידות קטנות של חיל רגלים. לימוד ה"ניצות" (התנועות החלקיות) המתאימות למסיבות-קרב טיפוסיות הוא צעד חשוב לרכישת הכשרון של הסתגלות מהירה לכל מסיבת-קרב מיוחדת.

בזמן נסיוני במחנות-האימון של "הטריטוראליים" לא ראיתי אף פעם התקדמות כה מרובה במשך שבועים, כמו זו שהושגה בבריגדה איסט-אנגלית אחת, שמפקדה הקולונל (כעת מיוז-גנרל) ר. מ. לוקוק פעל לפי הקוים דלקמן: אחרי סיור ממצה של השטח שהוקצה לאימון הבריגדה, חלק אותו לשטחים לפי המחלקות; אחר-כך תיכן תכנית של תמרוני-אימון; הכין מפה ועיבד בפרוטרוט סדרון יסודי לתמרון אשר הוטל על כל יחידה. הזמן שהוצא באופן זה ע"י איש אחד לשם הכנה הביא לא רק לידי חסכון זמן, אלא גם ליתרון חינוכי גדול לכל האנשים שהשתתפו בשנה ההיא במחנה.

במידה שהרחבת הצבא נעשית בקצב מהיר יותר ובהיקף יותר גדול, קשה להמנע ממחילת חבר המדריכים באחוז גדול של קצינים וסמלים (סגני-קצינים) שהכשרתם לאימון היא נמוכה למדי. שיטת אימון ברורה נעשית בתנאים אלו הכרחית יותר מתמיד. מכאן הדחיפה להציע לדיון כללי ראשי-פרקים של שיטה אחת: פיתוח המיתודה שהוצאה לפועל בבריגדה שהזכרתי לעיל. ראשית כל, יש לסייר את שטח האימון שבועות אחדים לפני המחנה ולחלקו לשטחים המתאימים במובן הטקטי והמְרָבִי להתקפה של גדוד (בטליון). את שטחי הגדודים צריך לחלק לשטחי פלוגות ומחלקות; החלוקה אינה צריכה להעשות סתם, אלא מתוך חישוב, באופן כזה ששטחי המחלקות יהא בהם די מקום לפעולות טקטיות ממשיות של המחלקה. אחר כך יש להכין ול-הכפיל, בצירוף של מירשמים פשוטים, תכניות עבור כל מחלקה, לצרף אותן לתכניות פלוגתיות, ולבסוף לתכנית של גדוד. היות וכל תכנית אימונים להתקפה צריכה לקחת בחשבון, לפני קביעת אופן ההתקפה, את סידורי ההגנה של האויב, מוטב שהתכניות יהיה להן עד כמה שאפשר אופי דו-צדדי ושתחנה תחילה אימון בהגנה, ואחר-כך אימון בהתקפה מהכיוון ההפוך. לכל תרגיל טקטי יש לעבד בפירוט פתרון יסודי, שבו יצוינו אפילו העמדות שצריכות להתפס כסידורן על ידי כל כחה וכתה וכן דרכי תנועתן של הכחות.

לאחר שהיחידות תבואנה למחנה והמחלקות תחלנה באימון יש למסור לכל מחלקה את התרגיל שעליה להוציאו לפועל. רק לאחר שהיא תוציא אותו לפועל עצמאית יש למסור לה את הפתרון הנכון. היא תצטרך אז לחזור על התרגיל לשם השוואה עם פתרונה העצמאי. בימים הבאים יש להחליף את שטחי המחלקות, ואח"כ לצרף את המחלקות לתרגילי פלוגות וגדודים.

גידו. אולי, כי למחנות אחרים אין שטחים מספיקים לארגון מלא מעין זה. במקרים אלה התשובה היא, כי במקום לותר על הממשות מוטב שלא לנסות שום דבר יותר מקיף מתרגיל פלוגתי. יתכן עוד, שבתוך שטח של גודל מסוים יהיו אחדים משטחי המחלקות גלויים במדה כה מרובה, שיעשו את ההתקפה לבלתי מעשית בתנאי מלחמה ריאליים. במקום להתכחש למציאות זו, צריך תרגיל המחלקה להדגיש את הלקח שההתקפה אינה אפשרית כאן, ולהראות במקום זה את הפעולה האלטרנטיבית שיש לנקוט בה. להחדיר להכרת החילים את העובדה, שימי בַּלְקָלְבָה* עברו לחלוטין, לא יחשב לבזבוז של בוקר.

נוסף לכך, חשוב להקדיש תשומת לב רבה יותר לאימון בתרגילי נסיגה. תנאי המלחמה החדשים מגדילים את הצורך בכך, לא רק למטרות הגנה, אלא גם למטרות התקפה-נגדית - כאמצעי למשוך את האויב לתוך מלכודת-אש או ליצור הזדמנות למכה-שכנגד.

ביחס לבעיית ההתגברות על התנגדותו של האויב להתקדמות, הרי אפשרויות הפתרון מותנות בעיקר בפיתוח של שיטה טקטית, המתאימה לתנאים החדשים של התפשטות ההגנה לרוחב ולעומק. כדי להתקדם מול התנגדות נחוץ להשתמש ב"פעולת-הקף" מתמדת ע"י הרבה "אצבעות" ממשות וחודרות. האפקט של הסתגנות מעין זו תלוי במהירות שבה היא מנוצלת ומורחבת. כל הפסקה, אפילו לשם הכנת הכנית, תאפשר כרגיל לאויב לחסום את הדרך או לפחות את החזית על ידי נסיגה בזמנה.

בתקופה הקודמת, כשגוף גייסות הינה כעין חומה מוצקה, יכולה היתה כל פריצה לגרום להתמוטטות הגוף כולו. אולם עכשיו, כשהצבאות נתפלגו ליחידות המסוגלות לפעולה עצמאית, אין די בהרפייתן של לבנה אחת. השגת תוצאה מכרעת מצריכה אפקט המצטרף מכמה "מפלות" מקומיות ביחידות קטנות כאלו. הקרב המודרני הופך בדרך זו לתשבץ של הזדמנויות-רגעיות, וניצול הזדמנות הופך תהליך של צבירה.

ניצול רגעי הלשר צריך להתפתח לשיטה, על מנת ליהנות, ללא איבוד זמן, מכל יתרון מקומי שהושג. במקום להחזיק את רזרבות הפלוגות והגדודים בעורף עד להתבהרות המצב, יש להעסיקן בהתאם לתהליך האבטומטי למחצה של ניצול הזדמנויות. בתהליך זה על כל מסקד להתקדם עם הרזרבות שלו, כדי לסייע את אותה יחידת-משנה קדמית שלו המתקדמת ביתר הצלחה. לשם כך יותר נוחה התנועה בפורמציה Y* - כשיחידות-המשנה הרזרביות באות זו אחר זו, במקום זו ליד זו. באופן זה יוכל המפקד כבר על ידי עצם מקומו להבטיח מתן סיוע מהיר ליחידת המשנה הקדמית שלו המצליחה יותר, ולהתחיל באגוף (הקפה מאגף) כל כח מתנגד, העומד בפני יחידה אחרת. במקרה שאיום-האגוף אינו מספיק כדי להחליש את התנגדות האויב, הרי הרזרבה נמצאת במקום כזה, שהיא מסוגלת

* בַּלְקָלְבָה - מקום קרב בין הצבא הרוסי וצבאות בעלי הכרית (אנגלים, צרפתים, סרדיניים) במלחמת-קרים (1854-56).

לממש את האיום בהקדם מכסימלי. יתר על כן, אם הרזרבה ניתנת לחלוקה, הרי
יוכל להניע יחידת-משנה אחת מתוכה שתעבור דרך הפירצה, תתפוס את החזית
של יחידת-המשנה הקדמית המשתהה, ותמשיך בהתקדמות במקומה.
בינתיים נוקט המפקד הגבוה יותר באותה שיטה ביחס לרזרבה שלו, - ע"י
מתן דחיפות יותר חזקות ומקיפות לאורך הקו של ההתנגדות הפחותה ביותר,
ברגע שכח-התנופה של היחידה המתקדמת מתחיל להתרופף. שיטה זו מביאה
לידי חסכון של כח ביחוד בקרב-התקפה*, היות והיא מאפשרת להתאים את
הכוח לדרגת ההתנגדות שנתקלים בה. שיטה זו של העברת תפקיד החדירה
בהדרגה מיחידה אחת לרעותה באה במקום ההקצאה הבלתי-מציאותית של מגמות
קבועות, אשר אין לדעת למפרע אם האויב מחזיק בהן בכוח ניכר, אם לאו.

ד"ר א. בִּינֶם

עקרוני החינוך האספורטיבי של הנוער בגיל מ-14 עד 18.

הועד הלאומי הצהיר כעל אחת מפעולותיו החשובות על הכשרת השיכבה
הצעירה שבישוב לתפקידים של שעת הירום.
הועד המנהל של החינוך החליט: „להנהיג החל משנת הלימודים הקרובה
תכנית מורחבת של חינוך גופני בארבע הכתות העליונות של בתה"ס התיכוניים".
כעת מעבדים את התכנית לפעולה זו. ראשיתה - קורס למדריכים לשם
עבודה בבתי ספר תיכוניים. הנני בא לציין כאן את העקרונות אשר, לדעתי, הם
צריכים להיות המכונים בפעולה זו.
מתוך הכרה עמוקה במה שצריך לעשות, ניסח הועד המנהל בתור מטרת
הפעולה הזאת - חינוך גופני מורחב. מתוך אותה הכרה יוצאים אנו. כלפי הנוער
לא נוכל להסתפק בהכשרה תכנית לצרכי השעה. אנו מדברים פה על דבר הרבה
יותר רחב. אנו צריכים לבנות וליצור בצורה מיתודית דור צעיר בריא בגופו
ובריא ברוחו. בראש וראשונה אנו דורשים חינוך גופני רחב בכל כווני הפעולה:
פעולה רחבה בגימנסטיקה, התעמלות במכשירים, אתלטיקה ואספורט. חינוך גופני
רחב הוא הנחה לכל פעולתנו. במקום שהוא חסר, צריך ליצור אותו, במקומות
אחרים צריך להרחיבו, ובכל המקומות צריך לכוונו.
השנים שאחרי המלחמה לא קידמו אותנו הרבה בחינוכנו הגופני - התנהלנו
לפי כל מיני סיסמאות של כל מיני אסכולות מכל פינות העולם. „הגוף היפה",
„התנועה החפשית", „ההרמוניה בתנועה" - כל אלה שימשו בערבוביה. אין ספק,
שכל הסיסמאות האלו הן נכונות. אולם שכחנו, כי עלינו לחנך גברים - (בעצם
אותה הפרובלימה קימת גם בשביל הצעירות) - שמתוצאות חינוכם הגופני צריכים
לנבוע משמעת ודייקנות-הפעולה, אומץ לב והכשרה להתאמצות המכסימלית.

Encounter-Attack *